

קביעות

במשנה ובהלכה היומית

לקבלת העלון במייל: office@kviuta.org

ההלכה היומית		המשנה היומית		שבוע 324	
ש"ע • או"ח		שביעית		תשע"ו	
יום	תאריך	פרק	משנה	סימן	סעיף
ד	ד אלול	ח	ז-ח	לז	א-ג
ה	ה אלול	ח	ט-י	לח	א-ג
ו	ו אלול	ח-ט	יא-א	לח	ד-ו
שב"ק שופטים		ט	ב-ג	לח	ז-ט
א	ח אלול	ט	ד-ה	לח	י-יב
ב	ט אלול	ט	ו-ז	לח-לט	יג-ב
ג	י אלול	ט	ח-ט	לט	ג-ה

באור המשנה

שמיטת כספים

מלבד מצות שמיטת קרקעות, יש גם מצות עשה ומצות לא תעשה של שמיטת כספים, שנאמר בפרשת ראה (דברים ט"ו פסוק א-ג) 'מקץ שבע שנים תעשה שמיטה. וזה דבר השמיטה, שמוט כל בעל משה ידו אשר ישה ברעהו, לא יגש את רעהו ואת אחיו, כי קרא שמיטה לה'. את הנכרי תגש, ואשר יהיה לך את אחיך, תשמט ידך'.

מצות עשה - 'וזה דבר השמיטה שמוט', וכן 'ואשר יהיה לך את אחיך תשמט ידך', [ונחשב מצוה אחת (רמב"ם סה"מ מצ' עשה קמ"א)], שאם בא הלוח לפרוע את החוב, חייב המלוה לומר ללוה 'משמט אני' [בכל חוב שהגיע זמנו לפני סוף השמיטה].

מצות לא תעשה - 'לא יגש את רעהו ואת אחיו', שאם עברה שנת השמיטה, אסור למלוה לתבוע את הלוח לשלם.

מה משמט - 'אפקעתא דמלכא' או אמירת המלוה

לדעת רוב הראשונים, אף אם לא אמר המלוה 'משמט אני', החוב פקע מאליו [אפקעתא דמלכא], ומכל מקום יש מצוה על המלוה לומר בפה שהוא משמט, אמנם דעת היראים (מצ' קס"ד) שאין החוב נפקע מאליו, אלא המלוה 'משמטו' ע"י שאומר 'משמט אני', וכל עוד שלא אמר המלוה 'משמט אני', החוב במקומו עומד וחייב הלוח לפרוע, אלא שיכול הלוח להזמין את המלוה לדין שישמיט לו חובו כמו שהתורה חייבתו, ובית דין יחייבו את המלוה לומר 'משמט אני', עיי"ש.

אימתי שביעית משמטת

רוב הראשונים סוברים שביעית משמטת בסוף השנה ממש, דהיינו מתחילת השנה השמינית, אמנם הר"ש (פ"י מ"ח בפי"א) הביא דיעה שביעית משמטת ביום האחרון, דהיינו מתחילת היום.

אימתי אומר המלוה 'משמט אני' ואימתי אסור לו לתבוע את החוב

שנינו (פ"י מ"ח) שאם הלוח בא לפרוע חוב ששמיטה משמטתו, המלוה צריך לומר 'משמט אני', והוא מצות עשה כנ"ל. ולדעת רוב הראשונים מצות עשה זו נוהגת רק בשנת השמינית אחרי שהשמיטה כבר השמיטתו, אבל בתוך השנה השביעית המלוה גובה את חובו כדרכו. אמנם בעל העיטור (דיני פרוזבול דף ע"ו א' טור ב') כתב שדוקא בשנת השביעית צריך המלוה לומר 'משמט אני' [וכלשון המשנה (פ"י מ"ח) 'המחזיר חוב בשביעית'], ואילו לאחר השביעית אם בא הלוח לפרוע מותר לו לקבלו בלא שיאמר 'משמט אני', ומהרי"ח במרדכי (גיטין ס"י פ"פ) הוסיף לצדד שמוטרף אף לתבוע את החוב.

ולענין הלא תעשה לתבוע את החוב - 'לא תגוש' - הרמב"ם (סה"מ מצ' ל"ח ר"ל) ורוב הראשונים סוברים שהוא נוהג אחרי שעברה שנת השביעית, דהיינו מתחילת שנת השמינית, וכן הלכה. אמנם הרא"ש (גיטין ס"ד אות כ') כתב **שמתחילת השנה השביעית** אסור לתבוע

בפתח השער

בכפר קטן חיו להם אופה ואפה, שניהם התפרנסו מיגיע פניהם ויחסי שכנות טובים שָׁרוּו ביניהם. נוהג היה האופה לקנות משכנו האכר את החמאה שהיה זקוק לה לאפית לחמיו.

יום אחד נצנץ בו החשד שגושי החמאה שנומקרים לו שוקלים קצת פחות מהרשום עליהם. הוא החליט לבדק את הענין לאשורו, ומאז כל בקר שקל בדיקודק את חתיכת החמאה. ואכן, חשדו אמת, התברר שהחתיכות כֵּלָן ללא יוצא מן הפלל שקלו פחות מהרשום.

כֵּעֵס האופה על התרמית' וזמן את האכר לבית המשפט, שם שטח את טענותיו אחת לאחת ולרֵאָיָה - הציג לראיה את המשלוח האחרון והוכיח את ההטענה. פנה השופט אל האכר: "ימה תאמר להגנתך?"

גמגם האכר: "אדוני השופט, האמת היא שאין ברשותי משקלת כלל ועקרה..."

"וכיצד אם כן אתה יודע לחשב את משקל החמאה שאתה מוכר?" כֵּעֵס השופט.

"אסביר לך" ענה האכר: "יש לי בחנות מאזניים ישנות, בהן קבוע מוט ארוך ובקצותיו שתי צלחות נחשת. באחד אני מניח את החמאה, ואלו בשני אני שם את כפרות הלחם של האופה, שנומקרים במשקלים שונים וקבועים. וכשמשקל שתי הצלחות שוה אני יודע מהי פמות החמאה..."

נֵעֵץ השופט באופה עיניים חודרות ופניו חפוי... נאמר בקהלת (ט-יב): "גם לא ידע האדם את עתו", בסופו של דבר נעמד למשפט בעולם האמת, שם ישקלו את זכויותינו וחובותינו לטוב ולמוטב, לשכר ולענש.

וכיצד עובד החשוב? אדם שפחיתו הספים להמיר שעת למועד איכותית בהנאה טפלה של

« המשך בעמוד ג' »

רץ למשנה

מה כותב הזוהר הקדוש על לימוד המשנה?

ואינון שית סדרי מתניתין ברזא דלהט חרבר המתהפכת מרחמי לדינא ומדינא לרחמי.

ופירש שם בספר "באר לחי רואי" שמי שלומד ששה סדרי משנה שהוא סוד ששה ספירות יש לו הכח של מלאך מט"ט להפוך מדינא לרחמי (לצדיקים) ומרחמי לדינא (לרשעים).

(הקדמת תיקוני זוהר דף ה' ב')

הלימוד השבועי
מוקדש לע"נ
ר' צבי מאיר
ב"ר יחיאל ירחמיאל ז"ל
נלב"ע י' אלול תשמ"ה

הלימוד השבועי
מוקדש לע"נ
מרת אפרת
ב"ר יחזקאל ע"ה
נלב"ע ה' אלול

שיעורי
המשנה
וההלכה
היומית

072-299-0099

מבחן שבועי במשנה / 24

מסכת שביעית פרק ח' משנה ז' - פרק ט' משנה ט'

- א. להלכה! האם מותר לבשל ירק של שביעית בשמן של תרומה? מה הטעם?
1. אסור, כי הבישול מבטל דין שביעית מהירקות.
 2. אסור, כי אם יטמא הירק יצטרך לשרפו בגלל השמן של תרומה הבלוע בו ומפסיד פירות שביעית
 3. מותר, דלא חיישינן שיטמא השמן.
 4. מותר, אם בטלים הירקות ברוב השמן.
- ב. האם מותר לרחוץ במרחץ שהוסקה בתבן או בקש של שביעית?
1. מותר | 2. אסור | 3. מותר, ואדם חשוב יחמיר על עצמו | 4. מחלוקת.
- ג. האם מותר לקנות בשביעית מעם הארץ כוסבר של גינה?
1. אסור | 2. מותר, כי אין רגילים לשמרו.
 3. מותר כדי מזון ג' סעודות | 4. מחלוקת.
- ד. להלכה, מתי חייבים לבער פירות ביהודה (לביאור הרע"ב)
1. בכל אחת משלש הארצות שביהודה חייבים לבער כשיכלה בה לחיה | 2. כשיכלה לחיה בכל ארץ ישראל | 3. כשיכלה בהר המלך | 4. כל מין, כשיכלה אותו המין לחיה בכל שלש ארצות יהודה.
- ה. מה המשמעות של "כל הארצות כאחת לזיתים ולתמרים"?
1. זמן הביעור ביהודה הוא אחד.
 2. ניתן לאכול זיתים ותמרים בארץ ישראל, כל עוד לא כלו אפילו במקום אחד בא"י.
 3. מינים אלו מתבערים לפי המקום שבו כלו ראשונים | 4. מינים אלה אינם חייבים בביעור.
- ו. הכובש שלשה מיני ירק, עד מתי ראשי לאוכלם? להלכה!
1. כשיכלה הראשון מן השדה.
 2. כשיכלה האחרון מן השדה | 3. כשיכלו כל הירקות כולם מן השדה.
 4. כל שכלה מינו מן השדה, יבער מינו מן החבית.
- ז. מדוע נקרא המטר "רביעה"?
1. כי כשיורד בלילי רביעי היהוה לברכה | 2. על שם שמצמיח (מלשון הרבעה) | 3. על שם שמדביק את העפר (מלשון הרבצה) | 4. 1-2-3 נכונים.
- ח. עד מתי אוכלים עשבים לחים? להלכה!
1. עד שייבש המתוק | 2. עד שתרד רביעה שניה.
 3. עד שישרו מאביהן.
 4. עד המוקדם מבין 1 ו-2 - 3.
- ט. האם מותר לשרוף בתבן ובקש של שביעית.
1. מותר | 2. אסור לעולם | 3. מותר משתרד רביעה שניה | 4. מותר עד שתרד רביעה שניה.
- י. להלכה, האם אוכלים לאחר שנתקיימה מצות הביעור?
1. אין אוכלים | 2. כולם אוכלים.
 3. עניים- אוכלים, עשירים- אינם אוכלים.
 4. אוכלים כדי ג' סעודות.

את החוב, ואע"פ שכל השנה השביעית החוב קיים ואם בא הלוה לשלם אין המלוה צריך לומר 'משמט אני', מכל מקום אסור לתובעו, [ולכן סובר שאסור לעשות פרוזבול (ע"י לקמן) בשנה השביעית, משום שבזה 'נוגש' את החוב, אלא עושהו בסוף השנה הששית].

'אמר לו אף על פי כן, יקבל ממנו'

עוד שנינו שם (פ"י מ"ח) שאחרי שהמלוה אומר 'משמט אני', אם אמר הלוה 'אף על פי כן', מותר למלוה לקחתו, ומבואר בגמרא גיטין (ל"ז, ב) שלא יאמר הלוה שנותן לו כפרעון החוב, אלא נותן לו כמתנה.

שמיטת כספים בזמן הזה

רוב הראשונים פסקו כרבי (ע"י גיטין ל"ו, א), שאין שמיטת כספים נוהגת מדאורייתא אלא בזמן שהיובל נוהג, דהיינו שרוב ישראל דרים בארץ ישראל וכל שבט במקומו (ערכין ל"ב, ב), ולכן שמיטת כספים בזמן הזה היא רק דרבנן. והראשונים מביאים שבכמה מקומות בחוץ לארץ לא נהגו שמיטת כספים כלל, אפילו מדרבנן, והיו גובים חובות לאחר השביעית, [אע"פ שמצות שמיטת כספים אינה מהמצוות התלויות בארץ, ונוהגת אף בחו"ל], והרבה ראשונים כתבו שהוא מנהג טעות, אמנם כמה ראשונים יישבו את המנהג באופנים שונים (ע"י ראשונים גיטין ל"ו, א, שו"ת הרא"ש כלל ע"ז אות ד', תרומת הדשן סי' ד"ש, מהרי"ק שורש צ"ב, מהרי"ל ליקוטים סי' י"ז, ועוד).

מסירת שטרותיו לבית דין ופרוזבול

המוסר שטרותיו לבית דין, אין שביעית משמטת את החובות, משום שנאמר (דברים ט"ו) 'וזאשר יהיה לך את אחיך', וכשמוסר שטרותיו לבית דין לא נקרא 'לך' את אחיך, אלא של בית דין אצל אחיך, כן פירש הרע"ב (פ"י מ"ב ע"פ הרמב"ם בפיהמ"ש, וע"י לקמן). אמנם דעת רש"י בגיטין (ל"ז, א ד"ה תפסי) ועוד ראשונים שקרא אסמכתא בעלמא, והטעם שאין שמיטה משמטת משום הפקר בית דין הפקר, שביט דין מחזירים למלוה את זכות התביעה שלו.

בזמן בית שני, כשראה הלל הזקן שנמנעו מלהלוות זה לזה, התקין 'פרוזבול' כדי שלא ישמט החוב ולא ימנעו מלהלוות. ודעת הרמב"ם (פיהמ"ש והל' שמיטה פ"ט הט"ז) והרע"ב (שם מ"ג) שאין פרוזבול מועיל אלא בשמיטת כספים בזמן הזה שהיא מדרבנן, שבכחם לבטלה ולשנותה שלא תשמט, אבל שמיטה של תורה אין פרוזבול מועיל בה. וכמה ראשונים (רמב"ן, ריטב"א, ר"ן, מאירי גיטין ל"ו, א) ביארו שמיטת שטרותיו לבית דין מועילה מן התורה מכח הקרא הנ"ל, אך רק כשמוסרם ממש, והלל תיקן שע"י כתיבה לבד נחשב מדרבנן כמסירה לבית לדין. אמנם יש ראשונים שסוברים שפרוזבול מועיל אף במקום שמיטת כספים נוהגת מן התורה, מטעם הפקר בית דין הפקר (רש"י גיטין ל"ו, ב ד"ה רבא, ועיי"ש בתוס' ל"ו, א ד"ה מי, וע"י ראב"ד בהל' שמיטה שם).

פרפראות הפרשה

כי השוחד יעורר עיני חכמים ויסלף דברי צדיקים (טז, יט)

על עיוות המבט שיוצר השוחד, כתב הסבא מסלבודקא צוק"ל בספרו אור הצפון: "גילויי התורה בשליטת השוחד והנגיעה, מטילים על גדול על כל יושרן של דעות האדם ומחשבותיו הבנויות על שכלו, ומעוררים ספקות והרהורים אם יש קורטוב של אמת בכל השקפת עולמנו. איך אפשר לו לאדם להיות הוגה דעות ישרות ואמיתיות, בשעה שהוא מלא שוחד ונגיעות כרימון, מסברות עקומות הקרובות לנטיותיו הפסיכולוגיות".

שוחד, אין עניינו דווקא לקיחת ממון עבור עיוות של פסיקת דין. האדם יכול להיות משוחד מדברים רבים, עצלות, תאוה ורצונות שונים שפועמים בו. האדם מוצא את עצמו לעיתים מסתפק האם ללכת למקום או אירוע מסויים, כאשר לשני הצדדים ישנם נימוקים חזקים לחיוב ולשלילה. נוהג היה הסבא מנובהרדוק' במקרים כאלו, קודם כל לצאת מהבית ולהגיע לאותו מקום, בכדי לשלול את שוחד העצלות המובנה שקיים באדם ומשזה הוסר ניגש באופן מושכל להחליט אם להכנס לאותו אירוע או לחזור על עקבותיו.

המשגיח הגר"ש וולבה צ"ל נהג לומר "כשאדם חושד בעצמו שמא יש לו נגיעה מסויימת, ראוי לו לידע כי בודאי נוגע הוא...".

תשובות: בפקס 072-277-2272 או במייל office@kviuta.org

א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י

מבחן מס' 24 | שם: _____
 טלפון: _____
 כתובת: _____

האם צריך להשחיר הבתים, והאם יש ענין להשחיר הרצועות משני הצדדים

פסק השו"ע בנידון זה

מבואר בשו"ע סימן לב סעי' מ' שעור הבתים מצוה לעשותו שחור, ובסימן לג סעיף ג מבואר שהרצועות צריכות להיות שחורות מבחוץ, אבל מצד פנים יעשה מאיזה צבע שירצה, חוץ מאדום, שמא יאמרו שמדם חטטיו נצבעו והאדימו.

וכתב המ"ב שם בס"ק כ"א שמה שמבואר בשו"ע שמצד פנים יעשה מאיזה צבע שירצה ר"ל אם ירצה לצבוע אותן אבל אין מחוייב לצבען בשום צבע דאף דלהרמב"ם צריך להשחירן גם מבפנים כמו שהבתים הם שחורין אין אנו נוהגין כהרמב"ם בזה כמבואר בב"י וד"מ.

מקור דין שחורות הרצועות

וכדי לבאר היטב שני דינים אלו נקדים את מקור הדין במנחות ל"ה. א"ר יצחק: רצועות שחורות - הלכה למשה מסיני. ומקשה הגמרא מיתיבי: תפילין אין קושרין אותן אלא במינו, בין ירוקות בין שחורות בין לבנות, אדומות לא יעשה מפני גנאי ודבר אחר שמא יאמרו גרדן הוא ומדם חטטיו נצבעו והאדימו, ומתרת הגמרא לא קשיא: כאן מבפנים [אפילו לבנות], כאן מבחוץ [היינו מה שאמר ר' יצחק שחורות זה מבחוץ], ומקשה הגמרא אי מבפנים, מאי גנאי ודבר אחר איכא, ומתרת הגמרא זימנין דמתהפכין ליה מה שבפנים לבחוץ ונראה האודם.

מחלוקת הראשונים לגבי שחורות הבתים

ויש מחלוקת בין הראשונים לגבי הבתים האם גם שם יש הלמ"מ שיהיו שחורות שהתוס' שם כתבו בד"ה רצועות שחורות וז"ל יש שעושין בתים של תפילין מקלף לבן דלא בעי' שחורות אלא רצועות. ואילו התוס' בשבת כח: ד"ה תפילין הביאו בשם ר"י שר' יצחק בא לומר שהרצועות צריכים להיות שחורות מהלל"מ כמו הקציצה עיי"ש, והרמב"ם [בפ"ג מהל' תפילין הי"ד] והרא"ש [הל' תפילין סי' ח'] סוברים שהבית אינו צריך להיות שחור מהלל"מ אבל יש בזה משום נוי והידור מצוה.

מחלוקת הראשונים לגבי שחורות הרצועות בצד פנים

עוד נחלקו הראשונים מה הפירוש בדין הברייתא שתפילין אין קושרין אותן אלא במינו דרש"י שם מפרש דהכוונה שהרצועות צריכות להיות מעור ולא ממשי ופשתן, ואילו הרמב"ם שם מפרש שזה בא לומר שהרצועות צריכים להיות בצבע הבתים, ופירש הב"י בדבריו שהרמב"ם מדבר בחלק הרצועות שבצד פנים, משום שלא יתכן שהוא מדבר על הרצועות שבצד חוץ שזה צריך להיות שחור מהלל"מ.

עוד כתב הרמב"ם שם שנוי הוא לתפילין שיהיו כולן שחורות הקציצה והרצועה כולה, והיינו שאף שמעיקר הדין אי"צ שהקציצה תהיה שחורה לשיטתו וא"כ גם הרצועות מבפנים דהא בהא תליא כמו שנתבאר עם כ"ז יש הידור מצוה שהכל יהיה שחור.

פסק הב"י והדרכ"מ והשו"ע ומנהג האריז"ל בזה

והנה השו"ע בסימן ל"ב סעיף מ' פוסק כשיטת הרמב"ם שעור הבתים מצוה לעשותו שחור, אבל מאידך גיסא לגבי הרצועות שבצד פנים לא הזכיר המחבר בשו"ע את שיטת הרמב"ם והיינו שבזה הוא פוסק כשיטת רש"י שמה שמבואר בברייתא שתפילין אין קושרין אותן אלא במינו קאי על מין הרצועות שיהא מעור, ובאמת הב"י בסימן ל"ג אחרי שהוא מביא את שיטת הרמב"ם הנ"ל הוא כותב ולא נהגו כן, והיינו שבזה אין המנהג כדברי הרמב"ם.

ועיי"ע בדרכ"מ שם שהביא ג"כ מהאור זרוע (סי' תקסד) דעכשיו שנהגו לעשות הבתים שחורות צריך להשחיר הרצועות בין מבפנים בין מבחוץ עכ"ל וכתב ע"ז הדרכ"מ ולא נהגו כן, וכן פוסק השו"ע הרב והמ"ב.

אמנם עיין בשער הכוונות [דרושי תפילין דרוש ד'] שכתב הרח"ו בשם רבו האריז"ל שצריך שישחירם פנים ואחור, אבל כבר כתב ע"ז הבן איש חי [ש"ר פר' חיי שרה הלכה ד'] שהגם שעפ"י סוד יש לנהוג כן אנו לא נהגנו כן.

ולמעשה יש בזה מנהגים שונים ונהרא נהרא ופשטיה, ותן לחכם ויחכם עוד.

« המשך מעמוד א' »

שיחה בטלה, גבורה, רף השקר יהיה בהתאם, והתגמול על שעת למועד יהיה לא יותר מערך הנאה שחולקת בינינו.

אולם אדם שעבורו התורה היתה, יקרה מפנינים וכל חפציו לא ישוו בה, יגרם למשקלת בה ישקלו את עמל התורה שלו, להיות רוחנית וכך אית בהרבה. **א גוטן שבת, העורך**

מבחן חודשי בהלכה / 004

המבחן מתייחס לדברי המחבר והרמ"א **סימן ל"ב סעיף ג' - סימן ל"ט סעיף ה'**
א. כשחולקין את העור לשניים, היכן כותבים את התפילין?

1. על העור החיצון בצידו הפנימי (הפונה אל הבשר) | 2. על העור הפנימי בצידו החיצון (הפונה אל הסיער).

3. על העור החיצון בצידו החיצון.

ב. מ"ם פתוחה שנדבק פתיחתה ונסתמה, מה הדין?
1. רשאי לגרור הדבק ולפתחה.

2. חייב לגרור את כל האות ולכתבה מחדש.

3. יגרור את כל החרטום ויכתבנו מחדש.

ג. חיסר או יתר אות אחת בכתיבת התפילין, האם יש תקנה?
1. אין תקנה | 2. חיסר - אין תקנה, יתר - באמצע תיבה - אין תקנה. יתר בסוף או בתחילת תיבה - יגרור | 3. חיסר בתחילת תיבה או בסופה - יוסיף, וכמו כן ב"יתר - יגרור. חיסר או יתר באמצע תיבה - אין תקנה.

ד. מאיזה עור אין לעשות את הבתים?
1. נבלת בהמה טהורה.

2. עור של עוף | 3. בהמה טמאה.

ה. האם מותר לקנות את גידי התפירה מגוי?
1. מותר | 2. אסור, כי אינו יודע לעבדם לשמה.

3. אסור, מחשש שמא של בהמה טמאה הם.

ו. מהו להשחיר את הבתים ע"י אינו יהודי?
1. כשר בדיעבד | 2. פסול אפילו בדיעבד.

3. כשר לכתחילה.

ז. איזו פרשייה מניחים בבית החיצון שמשמאל המניח, בתפילין של ראש של ר"ת?
1. קדש | 2. שמע | 3. והיה אם שמוע.

ח. מדוע נהגו שלא להניח את התפילין כל היום?
1. כי קשה להזהר מלהפייח בהם.

2. כי קשה להזהר מלהסיח דעתו מהם.

3. שתי התשובות נכונות.

ט. איזה דין נלמד מסמיכות "וקשרתם" ו"כתבתם"?
1. פסול אשה לכתובה | 2. פסול מומר לע"ז לכתובה | 3. שתי התשובות נכונות.

י. תפילין שנמצאו ביד אפיקורוס ואין ידוע מי קָתְבָן, מה דינם?
1. ישרפו | 2. יגנוזו | 3. מותר להניחם.

תשובות: בפקס 072-277-2272 או במייל office@kviuta.org

א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י

מבחן מס' 004 | שם:

טלפון:

כתובת:

מושגים במשנה / מאת הרב אשר שיק שליט"א

מח"ס ילקוט ביאורים על ששה סדרי משנה ותלמוד בבלי

קדשת פרות שביעית

"והיטה שבת הארץ לכם לאכלה" (ויקרא כה, ו).

דרשו חז"ל: "לאכלה" - ולא לסחורה (עבודה זרה סב.), "לאכלה" - ולא להפסד (פסחים נב.). "לאכלה" - ולא לעשות ממונו מלוגמא (מחבשת).

פי פרות השנה השביעית צריך לנהוג בהם קדשה.

ואותם הסוחרים בפרות שביעית, שצוברים להם כמיות גדולות של פרות כדי לעשות בהם סחורה ולהתעשר, פסולים לעדות (סנהדרין כד:) כי התורה אקרה "לאכלה" ולא לסחורה, וזה שחומד ממונו לעבור עברה על הממונו רשע הוא, והתורה אקרה אל תשע רשע עד (שמות כג) (רש"י עירובין פב.)

את עצמו [להיות עבד אצל גוי] וכו' (קדושין כ.) [נכלל זה נלמד מסמיכות הפרשיות שפפרשת בה: פרשת שמיטה, ולאחריה כי תמכרו ממכר וכו' כי ימוך אחיה ומכר מאחוזתו וכו'].

אם כן לא עשר ולא אשר הביא זה על עצמו, אלא את ההפקה מזה.

ולעמת זה, מי שאינו עושה שום השתדלות להתעשר, אלא לכאורה להפק: עוזב שוממים את שדהו וכרמו, ומפקיר את כל פרותיו - זוכה לברכת השם: "...הן לא נזרע ולא נאסף את תבואתנו. וצויתי את ברכתני לכם וגו'" (ויקרא כה, כ-כא).

והנה הוא עושה זאת כדי להתעשר. האם הוא באמת מתעשר ממסחר זה?

בואו ונראה מה נאמר בגמרא:

אמר רבי יוסי בר חנינא, בוא וראה כמה קשה אכקה של שביעית וכו' אדם נושא ונותן בפרות שביעית לסוף מוכר את מטלטליו ואת כליו... לא הרגיש לסוף מוכר את שדותיו... לא באת לידו עד שמוכר את ביתו... לא באת לידו עד שמוכר את בתו שנאמר "וכי ימכר איש את בתו לאמה"... לא באת לידו עד שלונה ברבית... לא באת לידו עד שמוכר

מבחן

במשנה לילדים / 324

שביעית פרק ח' משנה ז' - פרק ט' משנה ט'

א. האם מתר לבשל ירק של שביעית בשמן של תרומה?

1. מתר | 2. אסור | 3. מחלקת.

ב. איזה תקנה יעשה מי שקנה עבדים מדמי שביעית?

1. יבטל המקוח | 2. יאכל כנגדן | 3. אין לו תקנה.

ג. מהי שיטת ר' אליעזר בעור ששכו בשמן של שביעית?

1. ידלק | 2. יאכל כנגדן | 3. מחלקת.

ד. האם מתר לרחץ במרחץ שהסקה בתוך של שביעית?

1. לאדם חשוב מתר ולשאר אדם אסור.
2. לאדם רגיל מתר ואדם חשוב צריך להחמיר.
3. אסור לכל אדם וכו' לאדם חשוב.

ה. מדוע אסור לקנות בשביעית מעם הארץ ירקות ללא הגבלה?

1. שמא שמר שדהו בשביעית ולא הפקירו.
2. שמא לא ינהג קדשת שביעית בכסף שיקבל (שגם בו נתפס קדשת שביעית).
3. שתי התשובות נכונות.

משיב כהלכה

שאלה למעשה מתוך הנלמד השבוע בהלכה היומית **שאלה:** האם אפשר לקנות תפלין ומזוזות מכל אדם? [סימן לט סעיף ח' ומ"ב סקי"ט]

תשובה על שאלת השבוע שעבר:

שאלה: מתי זמן המצוה של הנחת תפלין? [שו"ע סי' ל"ז ס"ב, ומ"ב, וביה"ל שם]

תשובה: מצותן להיות עליו כל היום, אבל מפני שצריכים גוף נקי שלא יפח בהם ושללא יסיח דעתו מהם, ואין כל אדם יכול ליצור בהם, נהגו שלא להניחם כל היום. ומכל מקום צריך כל אדם ליצור בהם להיותם עליו בשעת קריאת שמע ותפלה, ואם לא נזדמן לו אז, מחייב להניחן על כל פנים במקומו היום, כדי שלא יבטל יום אחד ממצות תפלין.

את התשובות ניתן לשלוח במייל office@kviuta.org או לפקס 072-277-2272

ו. כאשר פלו הפרות מהשדות המפקרים אף עדין יש ממין זה בגנות שמורות האם חייב לבער הפרות שבביית?

1. חייב לבער | 2. אינו חייב | 3. מחלקת.

ז. המלקט עשבים לחים עד מתי יכול לאכל ללא בעור?

1. עד שייבש לחלוחית הארץ המממק את הפרות.
2. עד שתדר רביעה שניה | 3. מחלקת.

ח. המשפיר בית לחברו "עד הגשמים" מה פונתו?

1. עד שתדר רביעה ראשונה.
2. רביעה שניה | 3. רביעה שלישית.

ט. עד מתי מתר לעניים להכנס לפרדס לטול לקט שכחה ופאה?

1. עד שתדר רביעה שניה.
2. עד זמן הקציר | 3. עד שלושים יום.

י. היו לו פרות שביעית והגיע זמן הבעור האם בני משפחתו יכולים לאכל מהם לפני הבעור ולאחר הבעור?

1. לפני הבעור לא ולאחר הבעור כן.
2. לפני הבעור מזון שלש סעודות לכל המשפחה ביחד, ולאחר הבעור אסור | 3. לפני הבעור מזון שלש סעודות לכל אחד ואחד ולאחר הבעור מחלקת.

בהצלחה!

את התשובות ניתן לשלוח עד יום שישי של אחר חומר המבחן בשעה 12:00

בפקס שמספרו 072-277-2272 או במייל office@kviuta.org פעם בחודש יתקיימו הגרלות בין העונים על פרטים יקרי ערך כאשר תשובות כל שבוע מזכים בכרטיס נוסף להשתתפות בהגרלה.

א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

מבחן מס' 324 | שם: _____ | טלפון: _____

מקום לימודים: _____ כתובת: _____

לע"נ הרה"ג שלמה בהג"ר יונה ז"ל • לע"נ הר"ר אשר בן ר' דוד האוסדורף ז"ל • לע"נ פסח יוסף ב"ר יעקב ז"ל

תשובות למבחני פרשת מטות	מבחן שבועי מס' 18 א. 1. ב. 1. ג. 1. ד. 3. ה. 2. ו. 1. ז. 2. ח. 1. ט. 3. י. 1.	מבחן לילדים מס' 318 א. 2. ב. 3. ג. 1. ד. 2. ה. 3. ו. 1. ז. 1. ח. 2. ט. 3. י. 1.	מבחן בהלכה מס' 002 א. 3. ב. 2. ג. 1. ד. 1. ה. 3. ו. 1. ז. 2. ח. 3. ט. 2. י. 1.
--------------------------------	---	---	--

